

Διδακτικό Σενάριο για την Α' Λυκείου: Η Λεξιπενία των Νέων

Τίτλος: "Εμπλουτίζοντας το Λεξιλόγιο στην Ψηφιακή Εποχή"

Δημιουργός : Δήμητρα Λιόλιου ΠΕ02

Σκοπός: Να κατανοήσουν οι μαθητές την έννοια της λεξιπενίας και να αναγνωρίσουν την επίδραση της υπερβολικής χρήσης ψηφιακών μέσων στη γλώσσα τους, καθώς και να αναπτύξουν στρατηγικές για τον εμπλουτισμό του λεξιλογίου τους.

Στόχοι:

1. Να κατανοήσουν την έννοια της λεξιπενίας.
2. Να αναγνωρίσουν τη σχέση μεταξύ ψηφιακών μέσων και λεξιπενίας.
3. Να αναπτύξουν στρατηγικές για τον εμπλουτισμό του λεξιλογίου τους.

Διάρκεια : 2 διδακτικές ώρες

Μαθήματα : Νεοελληνική Γλώσσα και Νεοελληνική Λογοτεχνία, Πληροφορική

Ηλικιακή ομάδα : Μαθητές Λυκείου

Σενάριο

1^η διδακτική ώρα

1. Εισαγωγή-Αφόρμηση (15 λεπτά)

Διαδραστικός Πίνακας αναζήτηση στην Πύλη για την Ελληνική Γλώσσα του αποσπάσματος από το Άξιον Εστί του Οδ. Ελύτη «[Τη γλώσσα μου έδωσαν Ελληνική](#)»

Ο εκπαιδευτικός ξεκινά με μια συζήτηση για τη σημασία της γλώσσας και τον πλούτο της ελληνικής γλώσσας και ρωτά τους μαθητές τι πιστεύουν ότι είναι η λεξιπενία. Ακολουθεί συζήτηση για το πώς η χρήση των ψηφιακών μέσων μπορεί να επηρεάσει τη γλώσσα τους.

2. ΚΥΡΙΑ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ (20 λεπτά)

Αναζήτηση στην ψηφιακή βιβλιοθήκη του Κέντρου Ελληνικής Γλώσσας των ποιημάτων του Κ.Π.Καβάφη «[Ποσειδωνιάται](#)» και του Κ. Μόντη «[Έλληνες Ποιητές](#)». Χωρισμός των μαθητών σε τρεις ομάδες. Κάθε ομάδα θα ασχοληθεί με ένα από τα παρακάτω ερωτήματα : το ποιητικό υποκείμενο σε καθένα από τα παραπάνω ποιήματα εκφράζει ένα μεγάλο παράπονο.

(α) Ποιο είναι αυτό; Τι το προκάλεσε;

(β) Ποιοι στίχοι από το ποίημα του Οδυσσέα Ελύτη αποτελούν την απάντηση για να αρθεί, τελικά, το παράπονο των δύο άλλων ποιητών;

Οι ομάδες μπορούν να δημιουργήσουν και να παρουσιάσουν τις απαντήσεις τους σε google docs

3.ΣΥΖΗΤΗΣΗ (10 λεπτά)

Οι ομάδες συζητούν πώς η επαφή με τη λογοτεχνία μπορεί να εμπλουτίσει το λεξιλόγιο των νέων και να ενισχύσει τη σωστή χρήση της ελληνικής γλώσσας.

2^η διδακτική ώρα

1.Παρουσίαση-ερωτήσεις (15 λεπτά)

Ο εκπαιδευτικός παρουσιάζει ένα PowerPoint σχετικά με τη λεξιπενία, παραδείγματα από την καθημερινή ζωή και στατιστικά στοιχεία για τη χρήση ψηφιακών μέσων από τους νέους.

Οι ομάδες απαντούν στις ακόλουθες ερωτήσεις με βάση αυτά που είδαν

α. Πώς νομίζετε ότι η χρήση των κινητών και των κοινωνικών δικτύων επηρεάζει το λεξιλόγιό μας;

β .Πώς επηρεάζει η λεξιπενία τις επιδόσεις των μαθητών;

γ. Πώς μπορεί η λεξιπενία να επηρεάσει τις κοινωνικές σχέσεις ενός ατόμου;

2. Ομαδική Δραστηριότητα (15 λεπτά)

Οι μαθητές χωρίζονται σε ομάδες και χρησιμοποιούν ψηφιακά εργαλεία, όπως ηλεκτρονικά λεξικά, για παράδειγμα το google translate ή το Λεξικό της Νέας Ελληνικής Γλώσσας στην [Πύλη για την Ελληνική Γλώσσα](#) για να αναζητήσουν λέξεις που δεν γνωρίζουν και να δημιουργήσουν προτάσεις με νέες λέξεις που θα μάθουν. Κάθε ομάδα θα πρέπει να βρει 5 λέξεις και να δημιουργήσει προτάσεις με αυτές

3. Παρουσίαση Αποτελεσμάτων (10 λεπτά)

Κάθε ομάδα παρουσιάζει τις νέες λέξεις που έμαθε και τις προτάσεις που δημιούργησε. Ακολουθεί συζήτηση για το πώς μπορούν να συνεχίσουν να εμπλουτίζουν το λεξιλόγιό τους.

Αξιολόγηση:

Οι μαθητές αξιολογούνται με βάση τη συμμετοχή τους στις δραστηριότητες, την ποιότητα των απαντήσεων και των προτάσεων που δημιούργησαν και τη συμμετοχή τους στη συζήτηση. Επιπλέον, ενθαρρύνονται να διατηρήσουν ένα ημερολόγιο νέων λέξεων που μαθαίνουν κατά τη διάρκεια του σχολικού έτους.

Φύλλα εργασίας για τη λεξιπενία

Μοιράζεται σε κάθε ομάδα ένα φύλλο εργασίας από τα παρακάτω και εργάζονται σε google docs.

Φύλλο Εργασίας 1: Κατανόηση της Λεξιπενίας

Όνοματεπώνυμο Μαθητή/τριας:

Ημερομηνία:

Μέρος 1: Τι είναι η Λεξιπενία;

Διαβάστε το παρακάτω κείμενο και απαντήστε στις ερωτήσεις.

Η λεξιπενία είναι η κατάσταση κατά την οποία το λεξιλόγιο ενός ατόμου είναι περιορισμένο. Αυτό σημαίνει ότι χρησιμοποιεί λιγότερες λέξεις για να εκφράσει τις σκέψεις και τα συναισθήματά του. Η υπερβολική χρήση συντομογραφιών, emojis και ξένων λέξεων στα ψηφιακά μέσα μπορεί να συμβάλλει στην ανάπτυξη της λεξιπενίας. Η πλούσια γλώσσα μας επιτρέπει να εκφραζόμαστε με μεγαλύτερη ακρίβεια και δημιουργικότητα. <https://blogs.e-me.edu.gr/dlioliou/>

Ερωτήσεις:

Τι είναι η λεξιπενία;

Ποιες είναι οι αιτίες της λεξιπενίας;

Γιατί είναι σημαντικό να έχουμε πλούσιο λεξιλόγιο;

Μέρος 2: Αναγνώριση Λέξεων

Συμπληρώστε τις προτάσεις με τις σωστές λέξεις από τις παρακάτω:

Λεξιπενία, λεξιλόγιο, συντομογραφίες, ψηφιακά μέσα, εκφραστικότητα, δημιουργικότητα

Η χρήση των ... μπορεί να οδηγήσει σε ...

Ένα πλούσιο ... μας βοηθά να έχουμε μεγαλύτερη ...

Τα ... είναι ένα σημαντικό μέρος της καθημερινότητάς μας.

Φύλλο Εργασίας 2 για το Ποίημα «Ποσειδωνιάται» του Κ.Π. Καβάφη

Όνοματεπώνυμο:

Ημερομηνία:

1. Πώς αποτυπώνεται η έννοια της λεξιπενίας στο ποίημα «Ποσειδωνιάται» του Καβάφη;
2. Ποιο παράπονο εκφράζει το ποιητικό υποκείμενο και τι το προκάλεσε;
3. Ποιοι στίχοι από το ποίημα του Οδυσσέα Ελύτη «Τη γλώσσα μού έδωσαν Ελληνική» αποτελούν την απάντηση για να αρθεί, τελικά, το παράπονο του Καβάφη;
4. Φανταστείτε ότι είστε ένας Ποσειδωνιάτης στην εποχή που περιγράφει το ποίημα. Γράψτε ένα ημερολόγιο (100-150 λέξεις) όπου περιγράφετε την εμπειρία σας από το συμπόσιο και τα συναισθήματά σας για την απώλεια της γλώσσας σας.

Φύλλο Εργασίας 3: Εμπλουτίζοντας το Λεξιλόγιο

Ονοματεπώνυμο Μαθητή/τριας:

Ημερομηνία:

Μέρος 1: Νέες Λέξεις

Αναζητήστε τις παρακάτω λέξεις στο [ηλεκτρονικό λεξικό της Πύλης για την Ελληνική Γλώσσα](#) και γράψτε τον ορισμό τους.

Ευφυΐα:

Προσήλωση:

Συμβουλευτικός:

Δημιουργικότητα:

Εκφραστικότητα:

Μέρος 2: Χρήση Νέων Λέξεων

Οδηγίες: Δημιουργήστε προτάσεις χρησιμοποιώντας τις νέες λέξεις.

Ευφυΐα:

Προσήλωση:

Συμβουλευτικός:

Δημιουργικότητα:

Εκφραστικότητα:

Μέρος 3: Συνεργασία

Οδηγίες: Συνεργαστείτε με έναν συμμαθητή/μία συμμαθήτρια και δημιουργήστε έναν διάλογο που να περιλαμβάνει τουλάχιστον 3 από τις νέες λέξεις που μάθατε.

Διάλογος:

Φύλλο Εργασίας 4: Χρήση Ψηφιακών Εργαλείων

Όνοματεπώνυμο Μαθητή/τριας:

Ημερομηνία:

Μέρος 1: Εξερεύνηση Ψηφιακών Εργαλείων

Δημιουργήστε ένα ψηφιακό λεξικό της τάξης με τις νέες λέξεις που μαθαίνετε, χρησιμοποιώντας εργαλεία όπως το [Google Docs](#) ή όπως [το Padlet](#).

Μέρος 2: Συζήτηση

Οδηγίες: Συζητήστε με τους συμμαθητές σας πώς μπορείτε να χρησιμοποιείτε ψηφιακά εργαλεία για να εμπλουτίσετε το λεξιλόγιό σας καθημερινά. Καταγράψτε τουλάχιστον 3 ιδέες που προέκυψαν από τη συζήτηση.

Μέρος 3: Σύνταξη Κειμένου

Γράψτε ένα κείμενο 150-200 λέξεων για τη σημασία του πλούσιου λεξιλογίου στη ζωή σας. Χρησιμοποιήστε τουλάχιστον 5 νέες λέξεις που μάθατε.

